

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Борис Т.І.

студентка;

Долішня Т.І.

кандидат економічних наук, доцент,

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ АУДИТУ

Становлення і розвиток ринкових відносин, поява господарських організацій, які засновані на приватній формі власності, вимагають виконання відповідних форм фінансового контролю. Після виникнення аудиту фінансовий контроль набув іншого змісту, оскільки аудит окрім контрольних, аналітичних, консультативних функцій, здійснює забезпечення підвищення ефективності функціонування системи економічного контролю. Сьогоднішні реалії господарювання об'єктивно обумовлюють необхідність подальшого розвитку аудиту. Професійної діяльності, якій притаманна така характерна риса як прийняття відповідальності перед суспільством. Остання є базисом мети аудиторської діяльності – задоволення основних потреб, які хоче отримати суспільство: довіра, професіоналізм, якість послуг, конфіденційність.

Вагомий внесок у розвиток аудиту зробили такі економісти-науковці, як Білуха М.Т. [1], Бутинець Ф.Ф. [2], Давидов Г.М. [3], Савченко В.Я. [4], Е.А. Аренс і Дж.К. Лоббек [5], Р. Адамс [6], Дж. Робертсон [7] та багато інших.

Однак серед авторів відсутнє єдине тлумачення сутності поняття аудит. Окрім цього в Законі України «Про аудиторську діяльність» дається визначення аудиту як перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання з метою висловлення незалежної думки аудитора про її достовірність в усіх суттєвих аспектах та відповідність вимогам законів України, положень(стандартів) бухгалтерського обліку або інших правил (внутрішніх положень суб'єктів господарювання) згідно із вимогами користувачів [8]. На нашу думку, це тлумачення не повністю розкриває сутність поняття аудиту.

Метою даного дослідження є уточнення сутності поняття аудиту в контексті сьогоднішніх економічних реалій.

На думку економістів Е.А. Аренса і Дж.К. Лоббека, аудит – це процес, за допомогою якого компетентний незалежний працівник нагромаджує і оцінює свідчення про інформацію, яка підлягає кількісній оцінці і належать до специфічної господарської діяльності, щоб визначити і виразити у своєму висновку ступінь відповідності цієї інформації встановленим критеріям [5].

Аудит – незалежна перевірка і вираження думки про фінансову звітність підприємства. Саме так тлумачить це поняття Рой Додж [9].

Бутинець Ф.Ф. схиляється до того, що аудит – це підприємницька діяльність аудиторів (аудиторських фірм) по здійсненню перевірок стану бухгалтерської звітності, документального оформлення фактів господарського життя та інших фінансових зобов'язань і вимог з метою встановлення достовірності їх фінансової звітності та відповідності здійснених ними господарських операцій нормативним і законодавчим актам; аналізу фінансового стану та виявлення можливості покращання діяльності, а також надання консультаційних послуг з різних обліково-економічних та правових питань [2].

На думку Білухи М.Т. аудит відноситься до інтелектуальної діяльності, яка передбачає дослідження фінансово-господарської діяльності з метою поліпшення її та підвищення прибутковості відповідно до замовлень, виданих за угодами між аудиторськими організаціями та суб'єктами підприємницької діяльності [1].

Савченко В.Я. вважає, що аудит – це вид підприємницької діяльності аудиторів або аудиторських фірм, які покликані захищати інтереси власників, інвесторів, держави [4].

За Давидовим Г.М. аудит – це незалежна перевірка публічної бухгалтерської звітності, обліку, первинних документів та іншої інформації щодо фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання з метою визначення достовірності звітності, обліку, його повноти і відповідності чинному законодавству та встановленим нормативам [3].

Р. Адамс наводить класичне висловлення, яке не один раз було висловлено багатьма економістами, проте заслуговує на те, щоб знову його нагадати: «Без аудиту немає надійності рахунків. Без надійності рахунків немає контролю. А без контролю, що вартує влада?» [6, с. 18].

Відомий американський фахівець у галузі теорії та практики аудиту професор Дж. Робертсон наголошує: «Аудит – це діяльність, спрямована на зменшення підприємницького ризику. Аудит сприяє зменшенню до прийняттого рівня інформаційного ризику для користувачів фінансових звітів» [7].

Рудницький В.С. вважає, що аудит – це процес, за допомогою якого компетентний працівник збирає і нагромаджує дані про господарські

явища і факти з метою їх об'єктивної кількісної й якісної оцінки, визначення відповідності встановленим критеріям та надання зацікавленим користувачам достовірної інформації про об'єкти дослідження [10, с. 7].

Узагальнюючи вищенаведені тлумачення поняття аудиту, можемо згрупувати їх в такі три групи:

1) аудит – це вид підприємницької діяльності, яка здійснюється незалежною аудиторською фірмою для перевірки фінансової звітності, відповідності діяльності підприємства чинному законодавству. Цієї думки притримуються Бутинець Ф.Ф. і Савченко В.Я.;

2) з тверджень Рудницького В.С., Аренса Е., Лоббека Дж.К., Давидова Г.М. і Доджа Р. впливає думка, що аудит являє собою незалежну перевірку або ж процес, протягом якого здійснюється перевірка бухгалтерської звітності і первинних документів фінансово-господарської діяльності підприємства;

3) аудит є діяльністю, яка спрямована на зниження підприємницького ризику і підвищення ступеня надійності діяльності підприємства для збільшення його ефективності (Р. Адамс, М.Т. Білуха і Дж. Робертсон).

Окремо, виділимо трактування професора Давидова Г.М., який у своїх працях визначає аудиторську діяльність як гармонійне поєднання трьох сфер: окремого виду підприємницької діяльності, професії і галузі економічної науки. «Теорія освітлює шлях практиці. Без теорії практика сліпа. В свою чергу критерієм істини є практика. Тільки практика є основою для перевірки життєвості практичних наробок» [4].

Таким чином, ґрунтуючись на вищевикладеному матеріалі, прийшли до висновку, що аудит – це одна із прогресивних форм господарського контролю; незалежна перевірка, яка здійснюється аудитором відповідно до вимог договору на його проведення і передбачає проведення діагностики і застосування консультаційних дій особою, яка має професійні навички в сфері обліку, оподаткування, аналізу і в кінцевому результаті формування висновку про достовірність інформації у фінансових звітах і доведення її до відома клієнта.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у необхідності уточнення функцій, завдань аудиту з метою розуміння сутності аудиту, його необхідності та важливості на даному етапі розвитку економіки в Україні.

Список використаних джерел:

1. Білуха М.Т. Курс аудиту: підручник / М.Т. Білуха. – К.: Вища шк. – знання, 1999. – 574 с.
2. Бутинець Ф.Ф. Аудит / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 672 с.

3. Давидов Г.М. Аудит: формування теоретичних засад / Г.М. Давидов / Наукові праці Кіровоградського державного технічного ун-ту: Економічні науки, Вип. 5, Ч. II. – Кіровоград: КДТУ, 2004. – С. 26-37.
4. Савченко В.Я. Аудит: навч. посібник / В.Я. Савченко. – К.: КНЕУ, 2002. – 322 с.
5. Аренс Э.А. Аудит / Э.А. Аренс, Дж.К. Лоббек; пер. с англ.; гл. редактор серии проф. Я.В.Соколов. – М.: «Финансы и статистика», 2001. – 560 с.
6. Адамс Р. Основы аудиту / Р. Адамс; пер. с англ. под. ред. Я.В. Соколова. – М.: Аудит: ЮНИТИ, 1995. – 398 с.
7. Робертсон Дж.: Аудит / Дж. Робертсон; пер. с англ. – М.: KPMG, аудиторська фірма «Контакт», 1993. – 474 с.
8. Про аудиторську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 22.04.1993 р. № 3126-XIII (редакції Закону від 14.09.2006, ВВР, 2006, № 44, ст.432) (із останніми змінами від 01.01.2016, підстава 835-19). – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3125-12>.
9. Додж Рой. Краткое руководство по стандартам и нормам аудита / Рой Додж. – М.: Финансы и статистика; ЮНИТИ, 1992. – 240 с.
10. Рудницький В.С. Методологія і організація аудиту: монографія / В.С. Рудницький. – Тернопіль: «Економічна думка», 1998. – 196 с.

Селезньова В.І.

студентка,

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Станом на сьогодні, мабуть, кожне підприємство прагне знати на яку продукцію найвищий попит, які витрати йдуть на його виробництво, скільки становить дохід від його реалізації та прагне збільшити конкурентоспроможність, вдосконалюючи управління прибутками і витратами. Для керівництва підприємством і прийняття ним ефективних рішень необхідним є надання більш детальної інформації, яку не завжди містить податкова чи фінансова звітність. Підприємство має право самостійно розробити систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності і контролю. Розробка і введення управлінського обліку на підприємствах – це частина загального процесу реформування системи бухгалтерського обліку в Україні. Часто внутрішня інформація, що міститься та обробляється у структурних підрозділах узагальнена і не містить конкретизації. Це свідчить